

Stanovištia:

- 1. Poznávačka živočíchov** – úlohou súťažiacich je spoznať 6 predložených živočíchov, resp. ich častí či pobytového znaku. Predložený môže byť obrázok, preparát, časť tela, lebka, či pobytový znak (stopa, zvuk, trus). Za každého správne určeného živočícha môže družstvo získať 2 body (1 bod za rodový a 1 bod za druhový názov), spolu 12 bodov za stanovište.
- 2. Poznávačka rastlín** – úlohou súťažiacich je spoznať 6 predložených rastlín (byliny a dreviny) resp. ich častí. Predložená môže byť živá vzorka, obrázok, herbárová položka celej rastliny, resp. jej časti, konárik, list, alebo plod. Za každú správne určenú rastlinu môže družstvo získať 2 body (1 bod za rodový a 1 bod za druhový názov), spolu 12 bodov za stanovište.
- 3. Zaujímavosti z rastlinnej a živočíšnej ríše** – úlohou súťažiacich bude zodpovedať 4 otázky. Dve otázky sa budú týkať života rastlín (napr. kde rastie, na čo sa používa (napr. liečivá rastlina, potravina, jedovatá rastlina, palivo, krmivo a pod., pri liečivých rastlinách aj ktorá časť a na liečbu čoho sa používa). Dve otázky sa budú týkať života živočíchov (napr. čím sa živí, kde žije, koľko rokov sa dožíva, ako prežíva zimu, kedy je aktívny, ako žije - samotársky, páry, čriedy..). Spôsob bodovania a počty bodov budú uvedené na odpoved'ovom hárku na stanovišti.
- 4. Ochrana prírody** – úlohou súťažiacich bude zodpovedať 3 otázky týkajúce sa ochrany prírody a návštevného poriadku Národného parku Nízke Tatry. Spôsob bodovania a počty bodov budú uvedené na odpoved'ovom hárku na stanovišti.
- 5. Národný park Nízke Tatry** – úlohou súťažiacich bude zodpovedať 3 otázky týkajúce sa geografie Nízkych Tatier, konkrétne maloplošných chránených území okresu Brezno. Spôsob bodovania a počty bodov budú uvedené na odpoved'ovom hárku na stanovišti.

Kontaktná osoba:

Ing. Jana Kološtová – 0903 298 412; jana.kolostova@sopsr.sk ; j.kolostova@gmail.com

Zoznam živočíchov: Uvedené živočíchy budú predmetom otázok na stanovištiach 1. a 3

	Názov druhu	Latinský názov (nie je predmetom otázok)
1.	Jazvec lesný	<i>Meles meles</i>
2.	Jež bledý (východoeurópsky)	<i>Erinaceus roumanicus</i>
3.	Kuna skalná	<i>Martes foina</i>
4.	Líška hrdzavá (obyčajná)	<i>Vulpes vulpes</i>
5.	Medveď hnedý	<i>Ursus arctos</i>
6.	Rys ostrovid	<i>Lynx lynx</i>
7.	Ryšavka žltohrdlá	<i>Apodemus flavicollis</i>
8.	Vlk dravý	<i>Canis lupus</i>
9.	Belorítka domová	<i>Delichon urbicum</i>
10.	Jariabok lesný (hôrny)	<i>Tetrastes bonasia</i>
11.	Lastovička domová	<i>Hirundo rustica</i>
12.	Myšiarka ušatá	<i>Asio otus</i>
13.	Výr skalný	<i>Bubo bubo</i>
14.	Sýkorka lesklohlavá (hôrna)	<i>Parus palustris</i>
15.	Tetrov hlucháň (hlucháň hôrny)	<i>Tetrao urogallus</i>

Zoznam rastlín: Uvedené rastliny budú predmetom otázok na stanovištiach 2. a 3.

	Názov druhu	Latinský názov (nie je predmetom otázok)
1.	Deväťsil lekársky	<i>Petasites hybridus</i>
2.	Hluchavka biela	<i>Lamium album</i>
3.	Lopúch väčší	<i>Arctium lappa</i>
4.	Podbeľ liečivý	<i>Tussilago farfara</i>
5.	Pfíhľava dvojdómá	<i>Urtica dioica</i>
6.	Púpava lekárska	<i>Taraxacum officinale</i>
7.	Sedmokráska obyčajná	<i>Bellis perennis</i>
8.	Záružlie močiarné	<i>Caltha palustris</i>
9.	Buk lesný	<i>Fagus sylvatica</i>
10.	Hrab obyčajný	<i>Carpinus betulus</i>
11.	Jelša lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>
12.	Lipa malolistá	<i>Tilia cordata</i>
13.	Smrek obyčajný	<i>Picea abies</i>
14.	Tis obyčajný	<i>Taxus baccata</i>
15.	Topoľ osikový	<i>Populus tremula</i>

Vybrané maloplošné chránené územia v okrese Brezno: stanovište č. 5

Predmetom otázok bude: názov, charakter biotopu (vedieť zaradiť, či ide o les, mokrad', lesostep a pod.), kategória. Pri polohe stačí vedieť názov obce/í, pri ktorej sa územie nachádza a vedieť nájsť túto obec na mape. Výnimočnosť nie je predmetom súťažných otázok, môže byť predmetom rozstrelových otázok v prípade rovnakého počtu bodov víťazných družstiev. Stupeň ochrany nie je predmetom súťažných otázok.

Viac informácií k téme nájdete na www.napant.sk v turistickej mape č.123 Nízke Tatry Kráľova Hoľa od VKÚ Harmanec resp. na internete.

Názov : BREZNIANSKA SKALKA

Poloha : Brezno – severne nad mestom. Ochranné pásmo NAPANT.

Okres: Brezno

Charakter biotopu : les

Kategória a stupeň ochrany :Prírodná rezervácia, stupeň ochrany 4

Výnimočnosť' : významná lokalita duba zimného

Názov : BREZINKY

Poloha : Územie sa skladá zo 6 samostatných plôch medzi obcami Telgárt a Šumiac.

Ochranné pásmo NAPANT

Okres: Brezno

Charakter biotopu: mokradné biotopy európskeho významu

Kategória a stupeň ochrany : Chránený areál, stupeň ochrany 4

Výnimočnosť' : Vzácne mokradné biotopy – slatiny, prechodné rašeliniská, vrchoviská a vresoviská s chránenými a ohrozenými vlhkomilnými druhmi rastlín.

Názov : HNILECKÁ JELŠINA

Poloha : Niva od prameňa Hnilca po Dobšinskú Ladovú jaskyňu. Väčšina územia sa nachádza vo vlastnom území NP Slovenský Raj, časť je súčasťou územia NAPANT.

Okres: Brezno, Rožňava, Poprad

Charakter biotopu : mokrade národného významu

Kategória a stupeň ochrany : národná prírodná rezervácia, stupeň ochrany 5

Výnimočnosť': Zriedkavé spoločenstvá nivy Hnilca, jedinej nivy na vápenci v horskom stupni v nad. výške 900 – 1000 m.n.m. s výskytom chránených a ohrozených druhov flóry a fauny (prvosienka pomúčená, jazyčník sibírsky, vydra riečna).

Názov : HORNÉ LAZY

Poloha : Brezno, Valaská, nad cestou spájajúcou obe obce. Ochranné pásmo NAPANT.

Okres: Brezno

Charakter biotopu : lesostep

Kategória a stupeň ochrany : Prírodná rezervácia, stupeň ochrany 4

Výnimočnosť' : Výskyt vzácnej teplomilnej flóry a fauny

Názov : MARTALÚZKA

Poloha : Záver Zadnej doliny pod Kráľovou hoľou. Vlastné územie NAPANT

Okres: Brezno, Poprad

Charakter biotopu : Prírodné lesné spoločenstvá a subalpínske lúky

Kategória a stupeň ochrany : Prírodná rezervácia, stupeň ochrany 5

Výnimočnosť : Skalný amfiteáter a pramenisko rieky Hnilec so zachovalými vzácnymi rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami

Názov : MEANDRE HRONA

Poloha : Medzi obcami Červená Skala –Telgárt. Je ohraničená štátnou cestou č. 66, miestnou prístupovou cestou k železničnej stanici Telgárt a železničnou traťou Č. Skala – Telgárt.Ochranné pásmo NAPANT.

Okres: Brezno

Charakter biotopu : riečna niva s meandrujúcim tokom

Kategória a stupeň ochrany : prírodná rezervácia, stupeň ochrany 4

Výnimočnosť : Jedinečná sústava meandrov horného toku rieky Hron s podmáčanými lúkami a s výskytom vzácných a chránených druhov rastlín.

Názov : POD LATIBORSKOU HOĽOU

Poloha : Severná rázsocha vybiehajúca od Latiborskej hole do údolia Bielej vody v k.ú. obce Jasenie. Vlastné územie NAPANT.

Charakter biotopu : les

Rok vyhlásenia : 1964

Kategória a stupeň ochrany : národná prírodná rezervácia, stupeň ochrany 5

Výnimočnosť: Pralesovité bučiny so smrekmi, jedľami a mohutnými javormi horskými. Ojedinelý ucelený komplex prírodných lesov na južnej strane Nízkyh Tatier.

Názov : SKALKA

Poloha : Vrcholová časť hrebeňa Nízkyh Tatier v k.ú. obcí Jasenie a Dolná Lehota. Vlastné územie NAPANT.

Charakter biotopu : sústava horskýh lesov, kosodreviny a alpínskyh lúk

Rok vyhlásenia : 1997

Kategória a stupeň ochrany : národná prírodná rezervácia, stupeň ochrany 5

Výnimočnosť : Horská, čiastočne ľadovcom ovplyvnená a modelovaná krajina s výskytom viacerých vzácných druhov rastlín a živočíchov.

Názov : VRCHOVISKO PRI POHORELSKEJ MAŠI

Poloha : Po ľavej strane cesty medzi Pohorelou a Pohorelskou Mašou. Ochranné pásmo NAPANT

Okres: Brezno

Charakter biotopu : Komplex rašelinných lúk

Kategória a stupeň ochrany : Prírodná rezervácia, stupeň ochrany 4

Výnimočnosť : Vzácné mokradné rastlinné spoločenstvá

Ochrana prírody: stanovište č. 4

Príroda a krajina v Slovenskej republike je **chránená zákonom o Ochrane prírody a krajiny č. 543 z roku 2002**.

Tento zákon rozdeľuje územie našej republiky do piatich stupňov ochrany, od najmenej prísneho (1. stupeň) po najprísnejší (5. stupeň).

Prvý stupeň ochrany platí pre celú krajinu, 2. až 5. stupeň pre nasledovné typy chránených území a ich ochranné pásma:

- v **chránených krajinných oblastiach (CHKO)** platí 2. stupeň ochrany. Napr. CHKO Poľana.
- v **národných parkoch (NP)** platí 3. stupeň ochrany. Napr. NP Nízke Tatry (NAPANT), Tatranský národný park (TANAP). Národné parky majú ochranné pásmo, kde je ochrana prírody o stupeň nižšia, teda tam platí stupeň 2.
- v **chránených areáloch (CHA)** platí 3., 4., alebo 5. stupeň ochrany, podľa ich vzácnosti.
- na území **chránených krajinných prvkov (CHKP)** platí 2., 3., 4., alebo 5. stupeň ochrany, podľa významu daného krajinného prvku
 - na území **prírodných pamiatok (PP) a prírodných rezervácií (PR)** platí 4., alebo 5., najprísnejší, stupeň ochrany. Keď sú tieto veľmi vzácne a významné, vyhlasujú sa za **národné prírodné pamiatky (NPP) a národné prírodné rezervácie (NPR)**.

Každý stupeň ochrany prírody predstavuje pravidlá, podľa ktorých sa človek v chránených územiach musí správať.

V chránených územiach s 3. stupňom ochrany je zakázané:

- zakladať oheň mimo miest na to určených
- vypaľovať trávu (to platí na celom území Slovenskej republiky)
- vchádzať a parkovať motorovými vozidlami mimo verejných komunikácií a parkovísk
- táboriť, stanovať a bivakovať mimo miest na to určených
- pohybovať sa mimo vyznačených turistických chodníkov a skracovať ich
- poškodzovať a trhať rastliny
- zbierať lesné plody
- jazdiť na bicykloch mimo chodníkov pre cyklistov
- používať zariadenia spôsobujúce svetelné a hlukové efekty najmä ohňostroje a reprodukovajúcu hudbu mimo uzavretých stavieb

Pre národné parky môžu byť určené presnejšie pravidlá v **návštevnom poriadku**, ktorý je povinný dodržiavať každý návštevník.

V chránených územiach s 5. stupňom ochrany je ďalej zakázané :

- rušiť pokoj a ticho
- vyrubovať stromy a kríky (v územiach s nižším stupňom ochrany je na túto činnosť potrebný súhlas príslušného obecného, alebo okresného úradu)
- voľne púšťať psov
- plašiť, prenasledovať a chytať živočíchy
- vchádzať a parkovať s motorovými vozidlami
- táboriť a stanovať
- zbierať nerasty, alebo skameneliny

Výber z návštevneho poriadku NAPANT: stanovište č. 4

Predmetom otázok budú základné pravidlá pre turistiku a miesta pre jednorázové prenocovanie na území národného parku. Podklady nájdete na priložených obrázkoch, resp. na našej stránke: <http://napant.sopsr.sk/wp-content/uploads/2018/03/poriadok-NAPANT-SK.pdf> a <http://napant.sopsr.sk/pre-navstevnikov/uzitocne-informacie-faq/>